

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL E. G. SKUNDO**

2022 m. lapkričio d. Nr. S- (7-130/2022)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininko Evaldo Raistenskio, narių Jurgitos Narkevičiūtės, Rasos Stravinskaitės, Andriaus Veniaus (pranešėjas), Vilmos Vildžiūnaitės, išnagrinėjo E. G. (toliau – Pareiškėjas) 2022-09-12 skundą dėl Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Muitinės departamentas) 2022-09-01 sprendimo Nr. 1AE-77 (toliau – Sprendimas, skundžiamas sprendimas). Pareiškėjas ir Muitinės departamento atstovas G. M. dalyvavo 2022-10-11 Komisijos posėdyje nuotoliniu būdu.

Komisija n u s t a t ė :

Muitinės departamentas skundžiamu sprendimu patvirtino Klaipėdos teritorinės muitinės (toliau – Klaipėdos TM) 2022-06-07 sprendimą „Dėl dalinio atleidimo nuo PVM delspinigių“ Nr. 1(LM34)-40 (toliau – Klaipėdos TM sprendimas), kuriuo Klaipėdos TM: 1. Atleido Pareiškėją nuo 8 Eur pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) delspinigių; 2. Neatleido Pareiškėjo nuo 122 Eur maito delspinigių, 1531 Eur PVM delspinigių ir 1391 Eur baudos.

Pareiškėjas su skundžiamu sprendimu nesutinka ir prašo Komisijos panaikinti skundžiamą sprendimą bei atleisti jį nuo apskaičiuotų delspinigių ir baudos.

Pareiškėjas nurodo, jog sužinojęs apie apskaičiuotą mokestinę prievolę iš karto ją įvykdė ir pateikė prašymą atleisti nuo apskaičiuotų delspinigių bei paskirtos baudos. Pareiškėjas nurodo, jog nevengė mokestinės prievolės, apie kurią jokia forma nebuvo informuotas anksčiau.

Pareiškėjas nuo 2016-08-04 iki 2022-07-29 pastoviai dirbo Kijeve, o pagal 2022-05-30 Krašto apsaugos ministro įsakymą Nr. P-896 buvo atšauktas nuo 2022-08-08, o nuo 2022-08-19 – išleistas į pensiją. Nebūdamas Lietuvoje, visą korespondenciją iš Muitinės departamento gaudavo pavėluotai, o kai kurios galimai apskritai negavo, todėl jam buvo sudėtinga reaguoti į pranešimus.

Pareiškėjas teigia, kad jo yra sunki socialinė ekonominė padėtis, nes šiuo metu tiek jis, tiek jo sutuoktinė (nuo 2016 m.) yra išleisti į pensiją ir tai yra vienintelės jų pajamos. Pareiškėjas prašo atleisti jį nuo apskaičiuotų delspinigių ir baudos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 113 straipsnio 1 dalies 3 punktu bei 2013 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (toliau – SMK), 114 straipsnio 3 dalimi.

Skunde nurodoma, jog pažeidimas padarytas ne dėl Pareiškėjo valios, t. y. persikėlęs gyventi iš Ukrainos į Lietuvą ir pasinaudojęs importo mokesčių lengvata, pagal kurią leidžiama asmenims, keičiantiems įprastinę gyvenamąją vietą ir persikeliantiems gyventi iš trečiosios šalies į Bendrijos muitų teritoriją, savo asmeninį turtą įvežti be importo mokesčių, nežinojo, kad jo darbdavys nusprendė pratęsti Pareiškėjo darbą Ukrainoje, perkeldamas jį į kitas pareigas – Europos Sąjungos karinio patarėjo Ukrainoje. Dėl šio paskyrimo Pareiškėjui kilo poreikis keisti automobilį ir įsigyti labiau

atitinkantį eksploataavimo sąlygas Ukrainoje. Šios aplinkybės patvirtina, kad Pareiškėjo sprendimą parduoti automobilį lėmė aplinkybės, nepriklausiusios nuo jo valios.

Pareiškėjas atkreipia dėmesį į tai, kad Klaipėdos TM supaprastinto patikrinimo ataskaitą su joje apskaičiuotais mokesčiais gavo lygiai po metų, kai pardavė automobilį ir iš karto kreipėsi dėl atlikto patikrinimo ir jo rezultatų, o gavęs informaciją – iš karto sumokėjo importo mokesčius, taigi, nevengė mokesstinės prievolės.

Pareiškėjas nurodo, kad jam priklausančių mokesčių nesumokėjo dėl to, kad apie juos nežinojo ir jam apie tai nebuvo pranešta. Su patikrinimo ataskaita susipažino atsitiktinai, pirmą kartą nuo karo Ukrainoje pradžios grįžęs į Lietuvą ir patikrinęs pašto dėžutę.

Pareiškėjas taip pat prašo įvertinti tai, kad jo sumokėti mokesčiai yra reikšmingi, atsižvelgiant į jo finansinę padėtį.

Skundžiamame Muitinės departamento sprendime nurodyta, kad Klaipėdos TM 2022-04-08 supaprastinto patikrinimo atskaita Nr. 2LM190171S Pareiškėjui apskaičiavo ir įregistravo mokesstinę prievolę muitinei: 4200 Eur muitą, 9714 Eur PVM, 122 Eur maito delspinigius, 1539 Eur PVM delspinigius ir 1391 Eur baudą, iš viso – 16966 Eur. 2022-04-23 Pareiškėjas sumokėjo 4200 Eur muitą bei 9714 Eur PVM ir 2022-04-23 pateikė prašymą muitinei atleisti nuo apskaičiuotų maito ir PVM delspinigių bei baudos. Klaipėdos TM, įvertinusi Pareiškėjo turėtą mokesčių permoką, atleido jį nuo 8 Eur PVM delspinigių, o nuo likusios dalies delspinigių ir baudos – neatleido.

Muitinės departamentas, remdamasis (duomenys neskelbtini) straipsnio 3 dalimi, nurodė, jog muitinė gali nereikalauti, kad būtų mokami delspinigiai, kai remiantis dokumentais pagrįstu skolininko būklės įvertinimu pripažįstama, kad delspinigių sumokėjimas jam sukeltų rimtų ekonominių arba socialinių sunkumų.

Muitinės departamentas, įvertinęs MAĮ 100 straipsnio 1 dalies ir 141 straipsnio 1 dalies nuostatas, reglamentuojančias atleidimo nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies bei baudos pagrindus, taip pat Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) išaiškinimus dėl šių pagrindų taikymo (pavyzdžiui, 2011-04-07 nutartis adm. byloje Nr. A-575-753/2011), konstatavo, jog Pareiškėjas neatitinka sąlygų, kurioms esant mokesčių mokėtojas galėtų būti atleidžiamas nuo apskaičiuotų delspinigių ir baudos.

Sprendime nurodyta, jog dokumentų, įrodančių Pareiškėjo sunkią ekonominę arba socialinę padėtį byloje nėra, todėl pagrindo atleisti nuo delspinigių vadovaujantis (duomenys neskelbtini) straipsnio 3 dalies ir MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatomis nėra.

Sprendžiant klausimą dėl mokesčių mokėtojo visiško atleidimo nuo atitinkamo mokesčio baudos, neturi įtakos nei pažeidimo pobūdis, nei mokesčių mokėtojo bendradarbiavimo su mokesčių administratoriumi aplinkybė, nei mokesčių įstatymų pažeidimo pripažinimas, nei kitos aplinkybės, nes į jas, taip pat vadovaujantis teisingumo ir protingumo kriterijais, buvo atsižvelgta nustatant skiriamos baudos dydį. Pareiškėjui buvo paskirta minimali 10 proc. dydžio bauda.

Dėl Pareiškėjo atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių ir baudos MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkto pagrindu (nesant kaltės) nurodyta, jog atvejai, kai mokesčių mokėtojas neteisingai (klaidingai) supranta mokesčių įstatymus ir pagal juos jam tenkančias mokesčines prievoles, kai mokesčių administratorius laiku nenustato daromo mokesčių įstatymo pažeidimo, kai pažeidimas padarytas dėl neatsargumo, nerūpestingo (neatidaus) elgesio ir kt. nepaneigia mokesčių mokėtojo kaltės.

Dėl Pareiškėjo atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių ir baudos MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punkto pagrindu nurodyta, jog šis atleidimo pagrindas sietinas su nenugalimos jėgos poveikiu (force majeure) ir atsitiktinių aplinkybių poveikiu (*cas fortuit*), kurių savo veikloje mokesčių mokėtojas nenumatė bei numatyti negalėjo, ir dėl šių aplinkybių poveikio atsiradę padariniai negalėjo būti veikiami mokesčių mokėtojo valios. Pareiškėjo atžvilgiu tokios aplinkybės nenustatytos.

Pareiškėjas laiku nedeclaravo ir nesumokėjo mokesčių į biudžetą, tokiais savo veiksmais padarė žalą valstybės biudžetui, todėl MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindu negali būti atleistas nuo apskaičiuotų delspinigių ir baudos.

MAĮ 67 straipsnio 2 dalis įpareigoja mokesčių mokėtoją, nesutinkantį su mokesčių administratoriaus apskaičiuotomis konkrečiomis mokesčio ir su juo susijusiomis sumomis, pagrįsti, kodėl jos yra neteisingos. Pareiškėjas, teigdamas, kad apskaičiuotos delspinigių ir baudos sumos nėra proporcingos padarytam pažeidimui, iš esmės neginčija, kad maito ir PVM delspinigiai apskaičiuoti teisingai, taigi ginčo dėl šių faktinių aplinkybių vertinimo nėra.

Dėl Pareiškėjo argumentų, jog apie egzistuojančius mokesčius jis nebuvo informuotas ir jei tik apie juos būtų žinojęs, iš karto būtų sumokėjęs, sprendime nurodyta, jog, remiantis SMK 79 straipsnio 1 dalies (a) punktu, importo skola muitinei, susijusi su prekėmis, apmokestinamomis importo maitu, atsiranda, jei neįvykdoma bent viena iš maitų teisės aktuose nustatytų pareigų, susijusių su ne Sąjungos prekių įvežimu į Sąjungos maitų teritoriją, jų paėmimu iš maitinės priežiūros arba su tokių prekių gabenimu, perdirbimu, saugojimu, laikinuoju saugojimu, laikinuoju įvežimu arba disponavimu jomis toje teritorijoje, o vadovaujantis SMK 77 straipsnio 2 dalimi, skola muitinei atsiranda maitinės deklaracijos priėmimo metu.

Vadovaujantis SMK 15 straipsnio 2 dalimi, pateikdamas maitinei maitinės deklaraciją, laikinojo saugojimo deklaraciją, įvežimo bendrąją deklaraciją, išvežimo bendrąją deklaraciją, reeksporto deklaraciją ar pranešimą apie reeksportą arba prašymą išduoti leidimą ar priimti kitą sprendimą, atitinkamas asmuo be kitų įpareigojimų, prisiima atsakomybę ir už visų pareigų, susijusių su atitinkamos maitinės procedūros įforminimu konkrečioms prekėms arba su operacijomis, kurias leista atlikti, vykdymą.

Klaipėdos TM tinkamai įvykdė pareigą pranešti apie galimai nepalankų sprendimą Pareiškėją informuodama 2022 m. gegužės 19 d. raštu Nr. (10.3)11D-5084, o apie mokestinę prievolę muitinei – įteikdama 2022 m. balandžio 8 d. supaprastinto patikrinimo ataskaitą Nr. 2LM190171S.

Sprendime pažymėta, kad Maitinės departamentas analizavo galimybę tenkinti prašymą ne tik Pareiškėjo nurodytais teisiniais pagrindais, bet ir kitais galimais, įvardytais MAĮ, tačiau palankaus sprendimo priėmimui pagrindų nenustatyta.

Komisija k o n s t a t u o j a :

Pareiškėjo 2022-09-12 skundas atmestinas, ginčijamas Maitinės departamento sprendimas tvirtintinas.

Mokestinis ginčas nagrinėjamu atveju yra kilęs dėl Maitinės departamento sprendimo, kuriuo Pareiškėjas nebuvo atleistas nuo 122 Eur maito delspinigių, 1531 Eur PVM delspinigių ir 1391 Eur baudos mokėjimo.

Pareiškėjo prašymas atleisti nuo apskaičiuotų delspinigių yra grindžiamas tuo, kad aplinkybės, dėl kurių jis laiku nesumokėjo mokesčių, nepriklausė nuo jo valios (dėl paskyrimo į pareigas Ukrainoje teko keisti automobilį), be to, Pareiškėjas nežinojo apie mokestinę prievolę, nebuvo apie ją informuotas atsakingos institucijos. Pareiškėjas teigia, kad savo veiksmais nepadarė žalos valstybės biudžetui, nes maitą ir PVM sumokėjo nedelsdamas po to, kai buvo apie juos informuotas. Pareiškėjas skunde taip pat nurodo, kad jis ir jo sutuoktinė yra išleisti į pensiją, vienintelės jų pajamos yra pensijos, todėl savo socialinę ekonominę padėtį apibūdina kaip sunkią.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja (duomenys neskelbtini) straipsnio 3 dalis, MAĮ 100 straipsnis ir 141 straipsnio 1 dalis, Maitinės departamento generalinio direktoriaus 2004-05-07 įsakymu Nr. 1B-481 patvirtintos Atleidimo nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų) delspinigių taisyklės.

Vadovaujantis (duomenys neskelbtini) straipsnio 3 dalimi, maitinė gali nereikalauti, kad būtų mokami delspinigiai, kai remiantis dokumentais pagrįstu skolininko būklės įvertinimu pripažįstama, kad delspinigių sumokėjimas jam sukeltų rimtų ekonominių arba socialinių sunkumų.

Mokesčių administravimo įstatymo 100 straipsnio 1 dalis reglamentuoja, kad, mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies, jeigu tokia teisinė galimybė yra numatyta specialiajame mokesčių įstatyme; jeigu yra šio įstatymo 141 straipsnio 1 dalyje nustatytas pagrindas; kitais atvejais, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo

113 straipsnio 1 dalies 3 punktą, t. y., kai sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama.

MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatytas atleidimo nuo delspinigių pagrindas taikomas tik mokesčių mokėtojams – fiziniams asmenims. Mokesčių mokėtojas, siekiantis pagrįsti prašymą atleisti nuo delspinigių šiuo pagrindu, turi pateikti faktinius duomenis, įrodančius, jog jam reikalinga valstybės parama arba tokia parama jau teikiama. Kitaip mokesčių administratoriui suteikta teisė atleisti mokesčių mokėtoją nuo delspinigių negalėtų ir neturėtų būti realizuota.

LVAT praktikoje ne kartą konstatuota, kad MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 3 punktas (nuo 2019-01-01 tai reguliuoja MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punktas, 2018-06-28 įstatymo Nr. XIII-1329 redakcija) ir 113 straipsnio 1 dalies 3 punktas atleidimą nuo delspinigių sieja su sunkia fizinio asmens ekonomine (socialine) padėtimi, tačiau vien asmens priskyrimas tam tikrai socialinei grupei (pensininkams, neįgaliesiems, bedarbiams ir pan.) savaime nesudaro pagrindo atleisti jį nuo delspinigių; tam būtina įvertinti visas mokesčių mokėtojo ekonominę (socialinę) padėtį apibūdinančias aplinkybes (gaunamas pajamas, turimą nekilnojamąjį turtą ir kt.) (žr., pvz., 2010-06-07 nutartį adm. byloje Nr. A-442-807/2010; 2016-01-28 nutartį adm. byloje Nr. A-154-438/2016; 2018-01-24 nutartį adm. byloje Nr. A-94-261/2018 ir kt.).

Pareiškėjas, prašydamas atleisti jį nuo delspinigių dėl sunkios ekonominės socialinės padėties skunde Komisijai apsiribojo teiginiais, kad vienintelės jo ir sutuoktinės gaunamos pajamos yra pensija (Komisijos posėdžio metu Pareiškėjas nurodė, kad pradėjo dirbti), tačiau nepateikė dokumentų apie gaunamas pajamas, turimą nekilnojamąjį turtą ir kt., todėl nėra pagrindo atleisti Pareiškėją nuo delspinigių, vadovaujantis (duomenys neskelbtini) straipsnio 3 dalies ir MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatomis.

MAĮ 141 straipsnio 2 dalis numato, kad nuo baudos atleidžiama tik tuo atveju, kai mokesčių mokėtojas mokesčio, susijusio su paskirta bauda, sumą yra sumokėjęs (mokestis įskaitytas ir (arba) priverstinai išieškotas) ar šio mokesčio sumokėjimo terminas šio įstatymo nustatyta tvarka yra atidėtas arba išdėstytas. Tačiau pastaroji aplinkybė nėra savarankiškas atleidimo nuo baudų mokėjimo pagrindas, o yra viena iš būtinų sąlygų tam, kad nustačius MAĮ 141 straipsnio 1 dalyje numatytą pagrindą, būtų galima mokesčių mokėtoją atleisti nuo baudų mokėjimo (2011-04-07 nutartis adm. byloje Nr. A-575-753/2011). Todėl skunde akcentuojama aplinkybė, kad Pareiškėjas sumokėjo muitą ir PVM vos tik gavęs Klaipėdos TM supaprastinto patikrinimo ataskaitą, sudaro prielaidas spręsti, ar kitos Pareiškėjo skunde nurodytos aplinkybės atitinka bent vieną iš MAĮ 141 straipsnio 1 dalyje numatytų atleidimo nuo baudos pagrindų, tačiau, kaip minėta, nėra atleidimo nuo baudos pagrindas.

Pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalį atleidimo nuo paskirtų baudų (taip pat ir nuo delspinigių ar jų dalies) mokėjimo pagrindai yra:

- 1) jei mokesčių mokėtojas įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo;
- 2) jei mokesčio įstatymas pažeistas dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti. Tokiomis aplinkybėmis nelaikomi mokesčių mokėtojo ar jo darbuotojų veiksmai ar neveikimas, taip pat mokesčių mokėtojo nemokumas;
- 3) kai mokesčių mokėtojo atskira veika, nors ir pažeidžiančia mokesčio įstatymo nuostatas, nepadaro žala biudžetui;
- 4) kai mokesčių mokėtojas mokesčio įstatymą pažeidė dėl klaidingo apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo arba mokesčių administratoriaus raštu ar telefonu, jei suteikta konsultacija centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka buvo įrašyta ir yra galimybė nustatyti skambinantį asmenį – mokesčių mokėtoją (ar jo atstovą), suteiktos klaidingos konsultacijos mokesčių mokėjimo klausimais.

Pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktą mokesčių mokėtojas atleidžiamas nuo baudos (delspinigių), jei įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo. Administracinių teismų praktikoje pabrėžiama, kad įstatymų leidėjas atleidimą nuo baudos (delspinigių) sieja ne tik su mokesčių mokėtojo kaltės nebuvimu, bet ir su jo paties pareiga šią faktinę aplinkybę įrodyti. Priešingu atveju atleidimas nuo baudos (delspinigių) pagal MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktą nėra galimas.

Įrodinėjimo našta tenka pačiam mokesčių mokėtojui, jei jis siekia pasinaudoti atleidimo nuo baudos (delspinigių) delspinigių teisine galimybe (LVAT 2011-03-21 nutartis adm. byloje Nr. A-556-319/2011; 2012-06-04 nutartis adm. byloje Nr. A-556-1635/2012).

Analizuojant LVAT praktiką matyti, kad MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkte aptariamam atleidimo nuo baudos (delspinigių) pagrindas iš esmės sietinas tik su tokiais nuo mokesčių mokėtojo valios nepriklausančiomis aplinkybėmis, kurios lemia, kad jis neturėjo galimybės deklaruoti, apskaičiuoti bei sumokėti gautų mokesčių. Todėl aplinkybėmis, kurios nepaneigia mokesčių mokėtojo kaltės, gali būti laikomi atvejai, kai mokesčių mokėtojas neteisingai (klaidingai) supranta mokesčių įstatymus ir pagal juos jam tenkančias mokesčines prievoles; mokesčių administratorius laiku nenustato daromo mokesčių įstatymo pažeidimo; mokesčių mokėtojas mokesčių įstatymo pažeidimą padaro dėl neatsargumo, nerūpestingo (neatidaus) elgesio ir kt. Taigi, kaip ne kartą savo praktikoje pabrėžė LVAT, už tinkamą mokesčių sumokėjimą pirmiausia yra atsakingas pats mokesčių mokėtojas, jis privalo žinoti (išsiaiškinti) savo su mokesčių mokėjimu susijusias pareigas, jas tinkamai vykdyti ir jis negali teisinti savo paties pareigų nevykdymo kitų asmenų nepakankamai atlikta jo veiklos kontrole (LVAT 2009-10-15 nutartis adm. byloje Nr. A-442-1218/2009, 2017-10-11 nutartis adm. byloje Nr. A-1197-602/2017).

Iš ginčo bylos matyti, kad Klaipėdos TM 2022-04-08 supaprastinto patikrinimo ataskaitoje Nr. 2LM190171S konstatuota, jog Pareiškėjas 2020-10-27 importo deklaracija Nr. 20LTLC0100IM102526, kurioje nurodyta išleidimo į laisvą apyvartą po laikino įvežimo muitinės procedūra, taikant importo maito ir mokesčių lengvatą asmeninei nuosavybei, priklausančiai fiziniams asmenims, keičiantiems nuolatinę gyvenamąją vietą ir persikeliantiems į Bendriją, importavo automobilį „Volvo V90CC“. Importuotas automobilis neapmokestintas importo maito ir PVM.

Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1186/2009 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad kol nėra praėję 12 mėnesių nuo tos dienos, kai buvo įvežta be muitų asmeninė nuosavybė ir jai buvo leista laisvai judėti, ji negali būti skolinama, užstatoma kaip garantija, nuomojama ar perleidžiama už atlygį ar nemokamai, prieš tai nepranešus kompetentingoms institucijoms. To paties reglamento 8 straipsnio 2 dalyje bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-04-16 nutarimu Nr. 438 patvirtintų Importuojamų prekių neapmokestinimo importo pridėtinės vertės mokesčių taisyklių 10 punkte nurodyta, kad paskolinus, užstačius, išnuomojus ar perleidus asmeninę nuosavybę, kuriai buvo pritaikyta importo maito ir PVM lengvata, nepraėjus 12 mėnesių nuo muitinės deklaracijos pateikimo dienos, asmuo privalo per 5 dienas informuoti muitinės įstaigą, kurioje buvo įforminta išleidimo į laisvą apyvartą muitinės procedūra, ir už tą nuosavybę sumokėti atitinkamus importo maitus ir mokesčius pagal tarifus, galiojusius tą dieną, kai ji buvo paskolinta, užstatyta, išnuomota ar perleista, ir tą dieną kompetentingų institucijų nustatytą ar pripažintą muitinę vertę. Pareiškėjas 2021-04-15 pardavė importuotą automobilį kitam asmeniui, tačiau neįvykdė aukščiau minėtų pareigų per 5 dienas nepranešė muitinei apie automobilio pardavimą ir sumokėti atitinkamus mokesčius (šiuo atveju - importo maitą ir PVM).

Vadovaujantis SMK 79 straipsnio 1 dalies (a) punktu, importo skola muitinei, susijusi su prekėmis, apmokestinamomis importo maito, atsiranda, jei neįvykdoma bent viena iš muitų teisės aktuose nustatytų pareigų, susijusių su ne Sąjungos prekių įvežimu į Sąjungos muitų teritoriją, jų paėmimu iš muitinės priežiūros arba su tokių prekių gabenimu, perdirbimu, saugojimu, laikinuoju saugojimu, laikinuoju įvežimu arba disponavimu jomis toje teritorijoje, o vadovaujantis SMK 77 straipsnio 2 dalimi, skola muitinei atsiranda muitinės deklaracijos priėmimo metu. Pažymėtina, kad, vadovaujantis SMK 15 straipsnio 2 dalimi, pateikdamas muitinei muitinės deklaraciją, laikinojo saugojimo deklaraciją, įvežimo bendrąją deklaraciją, išvežimo bendrąją deklaraciją, reeksporto deklaraciją ar pranešimą apie reeksportą arba prašymą išduoti leidimą ar priimti kitą sprendimą, atitinkamas asmuo be kitų įpareigojimų, prisiima atsakomybę ir už visų pareigų, susijusių su atitinkamos muitinės procedūros įforminimu konkrečioms prekėms arba su operacijomis, kurias leista atlikti, vykdymą.

Aukščiau išdėstytos teisės aktų nuostatos ir Pareiškėjo padaryto pažeidimo aplinkybės nesudaro pagrindo teigti, kad Pareiškėjas nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo. Aplinkybė, jog

mokesčių mokėtojas neteisingai suprato ar traktavo teisės aktus negali būti laikoma aplinkybe, įrodančia mokesčių mokėtojo kaltės nebuvimą. Ginčo situacijoje padarytą pažeidimą lėmė paties Pareiškėjo veiksmai – Pareiškėjas, pagal MAĮ 40 straipsnio nuostatas turėdamas pareigą dėl savo vykdytų ūkinių operacijų ar veiklos teisingai apskaičiuoti mokesčių, vadovaujantis mokesčių įstatymais, laiku ir tiksliai įvykdyti mokesčines prievolės, to nepadarė. Pareiškėjas galėjo pasinaudoti mokesčių administratoriaus konsultacija, tačiau tokių veiksmų neatliko. Taigi, Komisijos vertinimu, Pareiškėjas neįrodė savo kaltės dėl padaryto pažeidimo nebuvimo ir atleisti Pareiškėją nuo delspinigių ir baudos mokėjimo, remiantis MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nėra pagrindo.

Sutiktina su Muitinės departamento sprendimo teiginiais, kad Klaipėdos TM tinkamai informavo Pareiškėją apie mokesčines prievolę muitinei.

Vadovaujantis (duomenys neskelbtini) straipsnio 3 dalimi, muitinė skolininkui apie skolą muitinei praneša tuomet, kai ji gali apskaičiuoti mokėtiną importo ar eksporto muito sumą ir priimti sprendimą. Pažymėtina, kad SMK 22 straipsnio 6 dalis prieš priimant sprendimą, kuris galėtų būti nepalankus pareiškėjui, muitinę įpareigoja pranešti priežastis, kuriomis ji ketina pagrįsti savo sprendimą ir suteikia jam galimybę per nustatytą laikotarpį, skaičiuojamą nuo tos dienos, kurią jis gauna tokį pranešimą arba laikomas jį gavusiu, pareikšti savo nuomonę. Pasibaigus šiam laikotarpiui, pareiškėjui tinkama forma pranešama apie sprendimą.

Muitinės atliekamų mokesčio patikrinimo specifika yra reglamentuota MAĮ 133-1 straipsnyje bei detalizuota Muitinės vykdomų patikrinimų atlikimo taisyklėse (toliau – Patikrinimo taisyklės), patvirtintose Muitinės departamento generalinio direktoriaus 2008-06-11 įsakymu Nr. 1B-407. Muitinė vykdo kompleksinius, teminius, tikslinius ir supaprastintus mokesčius patikrinimus (Patikrinimo taisyklių 9 punktas). Supaprastintas mokesčio patikrinimas atliekamas, vadovaujantis SMK 46 straipsnio 1 dalies, 48 straipsnio ir MAĮ 133-1 straipsnio 5 dalies nuostatomis, teritorinės muitinės patalpose be atskiro pavedimo pagal tiesiogines nuolatinės darbo funkcijas muitinės ar asmens iniciatyva. Jis atliekamas dėl asmens muitinės deklaracijoje pateiktų duomenų, su importo arba eksporto operacijomis susijusių prekybos dokumentų ir duomenų tikslumo siekiant nustatyti ir pašalinti trūkumus bei prieštaravimus taikant muitinės sankcionuotų veiksmų (muitinės procedūrų) atlikimo tvarką reglamentuojančias nuostatas. Patikrinimo taisyklių 5 skyrius reglamentuoja supaprastinto mokesčio patikrinimo atlikimą ir jo rezultatų įforminimą. Patikrinimo taisyklių 80 punkte nurodyta, kad supaprastintiems patikrinimams netaikomas, be kita ko, šių Taisyklių 33 punktas, numatantis teritorinės muitinės pareigą informuoti tikrintiną asmenį apie numatytą patikrinimą.

Esant tokiam reglamentavimui sutiktina su Muitinės departamento padaryta išvada, kad Klaipėdos TM patikrinimo metu tinkamai įvykdė pareigą pranešti apie galimai nepalankų sprendimą Pareiškėją informuodama 2022-05-19 raštu Nr. (10.3)11D-5084, o apie mokesčines prievolę muitinei – įteikdama 2022-04-08 supaprastinto patikrinimo ataskaitą Nr. 2LM190171S, kadangi supaprastinto patikrinimo, kuris atliekamas be atskiro pavedimo, atveju muitinė neprivalėjo informuoti Pareiškėjo apie numatomą atlikti patikrinimą, o tik apie jo rezultatus.

Papildomai akcentuotina, kad Pareiškėjo teiginiai, jog nebūdamas Lietuvoje, visą korespondenciją iš Muitinės departamento gaudavo pavėluotai, o kai kurios galimai apskritai negavo, yra teisiškai nereikšmingi sprendžiant klausimą dėl Pareiškėjo atleidimo nuo delspinigių ir baudos. Iš ginčo bylos medžiagos matyti, kad šios aplinkybės buvo įvertintos sprendžiant klausimą dėl termino dėl vietos mokesčių administratoriaus priimto sprendimo skundai paduoti atnaujinimo (terminas buvo atnaujintas), o iš Pareiškėjo skundo matyti, kad Pareiškėjas 2022-04-08 supaprastinto patikrinimo ataskaitą Nr. 2LM190171S gavo 2022-04-15 ir iš karto sumokėjo joje nurodytus muitą ir PVM.

Komisija taip pat pažymi, kad sprendžiant klausimą dėl mokesčių mokėtojo visiško atleidimo nuo atitinkamo mokesčio baudos, neturi įtakos nei pažeidimo pobūdis, nei mokesčių mokėtojo bendradarbiavimo su mokesčių administratoriumi aplinkybė, nei mokesčių įstatymų pažeidimo pripažinimas, nei kitos aplinkybės, kurios galėtų būti svarbios mokesčių mokėtojui. Paminėta informacija teisiškai reikšminga svarstant skiriamos mokesčio baudos dydį (2013-02-28 nutartis adm.

byloje Nr. A-438-244/2013), kas ir buvo padaryta nagrinėjamu atveju (Pareiškėjui skirta minimali 10 proc. dydžio bauda).

MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytas atleidimo nuo baudos pagrindas sietinas su nenugalimos jėgos poveikiu (*force majeure*) ir atsitiktinių aplinkybių poveikiu (*cas fortuit*), kurių savo veikloje mokesčių mokėtojas nenumatė bei numatyti negalėjo, ir dėl šių aplinkybių poveikio atsiradę padariniai negalėjo būti veikiami mokesčių mokėtojo valios. Minėtomis aplinkybėmis pripažintinos gamtos jėgos, valstybinės valdžios institucijų neteisėti veiksmai ir žmogaus poveikis (kai prieš jį naudojamas absoliutus smurtas, kurio mokesčio mokėtojas negali išvengti, jam pasipriešinti ar nuo jo apsiginti) (LVAT 2005-02-09 sprendimas adm. byloje Nr. A-15-141/2005; 2013-05-21 nutartis adm. byloje Nr. A-556-941/2013; 2021-12-08 nutartis adm. byloje Nr. eA-2807-602/2021 ir kt.). Pareiškėjas tvirtina, kad pažeidimas padarytas ne dėl Pareiškėjo valios, t. y. persikėlęs gyventi iš Ukrainos į Lietuvą ir pasinaudojęs importo mokesčių lengvata, jis nežinojo, kad darbdavys nuspręs pratęsti Pareiškėjo darbą Ukrainoje, perkeldamas jį į kitas pareigas – Europos Sąjungos karinio patarėjo Ukrainoje. Dėl šio paskyrimo Pareiškėjui kilo poreikis keisti automobilį ir įsigyti labiau atitinkantį eksploatavimo sąlygas Ukrainoje. Komisijos vertinimu, šios aplinkybės neatitinka MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatų, todėl Pareiškėjas negali būti atleidžiamas nuo delspinigių ir baudos šiuo pagrindu.

Dėl MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 3 punkto taikymo nurodytina, kad, kai dėl padarytų pažeidimų biudžetas įstatymo nustatytu laiku negauna mokesčių pajamų, laikoma, kad biudžetui yra padaroma žala, kurios kompensacinę funkciją atlieka už pažeidimą apskaičiuoti delspinigiai. Tais atvejais, kai žala nėra padaroma, delspinigiai neskaičiuojami (pavyzdžiui, įvertinus mokesčių mokėtojo turimą permoką) arba yra pagrindas nuo jų mokėjimo mokesčių mokėtoją atleisti. Paminėtina ir tai, kad LVAT, aiškindamas nurodytąjį atleidimo nuo baudos pagrindą, yra nurodęs, jog tais atvejais, kai mokesčių mokėtojas neįvykdo prievolės į biudžetą sumokėti atitinkamo mokesčio sumas, tačiau turi gražintiną pastarojo mokesčio mokesstinę permoką, gali būti pripažįstama, kad žala valstybės biudžetui nėra padaroma (LVAT 2010-05-20 nutartis adm. byloje Nr. A-442-773/2010; 2010-10-28 nutartis adm. byloje Nr. A-261-1439/2010 ir kt.). Ginčo byloje Pareiškėjo turėtos kitų mokesčių permokos buvo įvertintos Klaipėdos TM 2022-06-07 sprendime „Dėl dalinio atleidimo nuo PVM delspinigių“ Nr. 1(LM34)-40, kuriuo Pareiškėjas buvo atleistas nuo 8 Eur PVM delspinigių. Pareiškėjo teiginiai, jog muitą ir PVM sumokėjo vos tik sužinojęs apie mokesstinę prievolę, nepaneigia fakto, kad tai buvo padaryta pavėluotai, vadinasi, žala biudžetui buvo padaryta, todėl Pareiškėjas negali būti atleistas nuo delspinigių ir baudos šiuo pagrindu.

Ginčo byloje nėra informacijos apie tai, kad pažeidimas nagrinėjamu atveju padarytas dėl klaidingo apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo arba muitinės raštu ar telefonu suteiktos klaidingos konsultacijos mokesčių mokėjimo klausimais, todėl MAĮ 141 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatos netaikytinos.

Apibendrinama išdėstyta, Komisija konstatuoja, kad ginčijamas Muitinės departamento sprendimas, yra teisėtas ir pagrįstas, jo naikinti Pareiškėjo skunde nurodytais motyvais nėra pagrindo.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu, n u s p r e n d ž i a :

Patvirtinti Muitinės departamento 2022-09-01 sprendimą Nr. 1AE-77.

Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu dėl mokesstinio ginčo, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius). Pagal Mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, spręsdami mokesstinį ginčą (arba mokesstinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip

per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkas

Evaldas Raistenskis

Komisijos narė

Jurgita Narkevičiūtė

Komisijos narė

Rasa Stravinskaitė

Komisijos narys

Andrius Venius

Komisijos narė

Vilma Vildžiūnaitė